

จีนเผชิญภัยแล้งครั้งรุนแรงในรอบ 9 ปี... หนุนส่งออกข้าวหอมมะลิไทยไปจีนในช่วงเดือนก.ย.-ธ.ค.2565 แต่อานิสงส์คงขึ้นอยู่กับสถานการณ์น้ำท่วมในไทย

จีนเผชิญคลื่นความร้อนและภัยแล้งครั้งรุนแรง แม้สถานการณ์ได้เริ่มบรรเทาลงบ้างแล้วในบางพื้นที่ แต่คาดว่า วิกฤตคลื่นความร้อนนี้อาจลากยาวและส่งผลกระทบต่อพืชที่กำลังจะเก็บเกี่ยวในช่วงที่เหลือของปีนี้ ต้นความต้องการนำเข้าจากจีน โดยเฉพาะข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

จีนน่าจะนำเข้าข้าวจากไทยเป็นหลักในช่วงที่เหลือของปี 2565 ในจังหวัดที่ผลผลิตข้าวไทยกำลังออกสู่ตลาด ขณะที่เวียดนาม ปากีสถาน รวมถึงอินเดีย น่าจะมีข้อจำกัดด้านผลผลิตและมาตรการจำกัดการส่งออก โดยข้าวหอมมะลิไทยน่าจะได้รับผลบวกในการส่งออกไปจีน คาดอยู่ที่ 95,000-100,000 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7-11.3 (YoY) นอกจากนี้ การที่ไทยกับเวียดนามกำลังเตรียมหารือร่วมกันในการดูแลราคาข้าวในตลาดโลก จะช่วยหนุนราคาข้าวหอมมะลิและข้าวในภาพรวมให้มีแนวโน้มยืนระดับสูงต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม คงต้องจับตาสถานการณ์น้ำท่วมในไทยที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งอาจทำให้การส่งออกข้าวไทยไปจีนไม่ได้ผลบวกอย่างเต็มที่

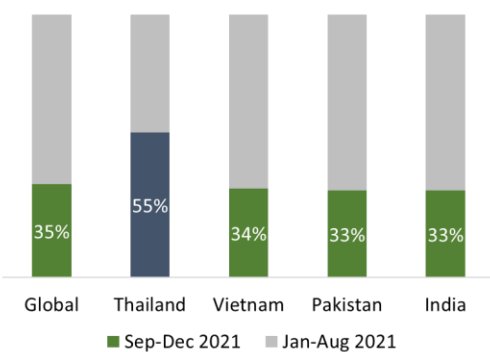
ภัยแล้งในจีน มาตรการจำกัดการส่งออกข้าวของอินเดีย การหารือเพื่อร่วมกันดูแลตลาดข้าวโลกของไทย และเวียดนาม คาดหนุนการส่งออกข้าวไทยไปจีนโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิในช่วง 4 เดือนสุดท้ายของปีนี้ แต่อานิสงส์คงขึ้นอยู่กับสถานการณ์น้ำท่วมในไทยด้วย

- จีนเผชิญคลื่นความร้อนและภัยแล้งครั้งรุนแรงที่สุดในปี 2565 เป็นสถิติสูงสุดใหม่ ซึ่งอาจลากยาวตลอดเดือนก.ย.-พ.ย.2565 กระทบต่อพืชเกษตรที่อาจเสียหาย ต้นความต้องการนำเข้าจากจีน โดยจีนเผชิญคลื่นความร้อนที่ยาวนานที่สุดในรอบ 60 ปี ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำหลายสายลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะแม่น้ำแยงซีที่เป็นแม่น้ำสายหลักและเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเกษตรสำคัญ ได้ลดต่ำลงเป็นประวัติการณ์ ทำให้ในวันที่ 19 ส.ค.2565 ทางการเงินได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านภัยแล้งระดับชาติเป็นครั้งแรกในรอบ 9 ปี
- แม้สถานการณ์คลื่นความร้อนได้เริ่มบรรเทาลงบ้างแล้วในบางพื้นที่ตั้งแต่ 25 ส.ค.2565 แต่กระทรวงเกษตรของจีน คาดว่า จีนจะยังคงมีคลื่นความร้อนปกคลุมอยู่ทั่วทุกภูมิภาคและอาจเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงต่อพืชเกษตรในช่วงฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งอาจกระทบต่อผลผลิตข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่กำลังจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนก.ย.-พ.ย.นี้ ทั้งนี้ จีนมีการผลิตข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อใช้บริโภคในประเทศเกือบทั้งหมด ดังนั้น การที่ผลผลิตเหล่านี้ลดลง อาจทำให้จีนมีความต้องการนำเข้ามากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างแรงกดดันต่ออุปทานสินค้าโภคภัณฑ์เกษตรโลกที่ตั้งตัวอยู่แล้วจากภาวะ

ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ และอาจดันราคาให้ขยับขึ้นได้

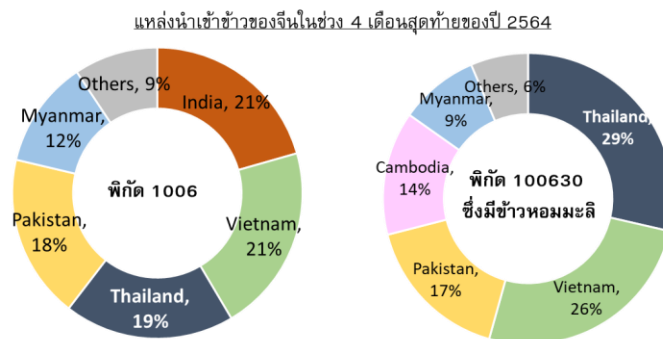
- จีนน่าจะนำเข้าข้าวจากไทยเป็นหลักในช่วงที่เหลือของปี 2565 เพื่อชดเชยผลผลิตข้าวที่เสียหายของจีน ในจังหวะที่ข้าวนาปีของไทยกำลังออกสู่ตลาดโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ขณะที่แหล่งนำเข้าข้าวอื่น อาทิ เวียดนาม ปากีสถาน รวมถึงอินเดีย น่าจะมีข้อจำกัดด้านผลผลิตและมาตรการจำกัดการส่งออก แต่ต้องจับตาสถานการณ์น้ำท่วมในไทยและเศรษฐกิจจีนที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งอาจทำให้การส่งออกข้าวไทยไม่ได้ผลบวกอย่างเต็มที่ โดยหากพิจารณาในรายการพืชเกษตรที่เสียหายและจีนอาจมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นพืชที่ตรงกับฤดูกาลของไทยที่สามารถให้ผลผลิตและส่งออกได้คงเป็นข้าว¹ เป็นสำคัญ
- ทั้งนี้ ในช่วง 4 เดือนสุดท้ายของปี มักเป็นจังหวะที่จีนมีปริมาณการนำเข้าข้าวจากทั่วโลกในสัดส่วนสูงหากเทียบกับช่วงเวลาอื่นๆ ของปี โดยการนำเข้าข้าวจากไทยมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับช่วงอื่นๆ ของปี นอกจากนี้ แม้จีนจะนำเข้าข้าวจากอินเดียและเวียดนามในปริมาณที่มากกว่าไทย รวมถึงมีปากีสถานที่ไล่หลังไทยไม่มาก แต่เนื่องจากปัจจุบันอินเดียได้มีมาตรการจำกัดการส่งออกข้าว และผลผลิตข้าวของปากีสถาน คงจะได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติน้ำท่วมรุนแรงในช่วงที่ผ่านมา คงเหลือเพียงเวียดนามและไทยที่คาดว่าจะได้รับอานิสงส์ในการถูกเลือกเป็นแหล่งนำเข้าข้าวของจีน ขณะที่ทั้งเวียดนามและไทยมีความท้าทายจากปริมาณฝนและน้ำที่มากและอาจกระทบผลผลิตข้าวบางส่วน แต่ผลผลิตโดยรวมของทั้ง 2 ประเทศน่าจะยังคงเพียงพอต่อการส่งออก
- สำหรับข้าวเกรดคุณภาพ (พิกัด 100630 ซึ่งมีข้าวหอมมะลิรวมอยู่ด้วย) ที่ผ่านมาจีนนำเข้าจากไทยในปริมาณที่มากกว่าแหล่งนำเข้าอื่นๆ รวมถึงเวียดนามด้วย ดังนั้น **ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย มองว่า ข้าวหอมมะลิไทยน่าจะได้รับผลบวกในการส่งออกไปจีน ซึ่งตรงกับช่วงที่จะมีผลผลิตออกสู่ตลาด โดยความต้องการจากจีน ประกอบกับการที่ไทยกับเวียดนามกำลังเตรียมหารือร่วมกันในการดูแลราคาข้าวในตลาดโลก จะช่วยหนุนราคาข้าวหอมมะลิและข้าวในภาพรวมให้มีแนวโน้มยืนระดับสูงได้อย่างต่อเนื่อง**

การนำเข้าข้าว (พิกัด 1006) ของจีนจากแหล่งนำเข้าต่าง ๆ ... จีนนำเข้าข้าวจากไทยช่วง ก.ย.-ธ.ค.ในสัดส่วนสูงหากเทียบกับช่วงอื่นของปี และเทียบกับแหล่งนำเข้าอื่น

Source: Trade Map, compiled by KRResearch

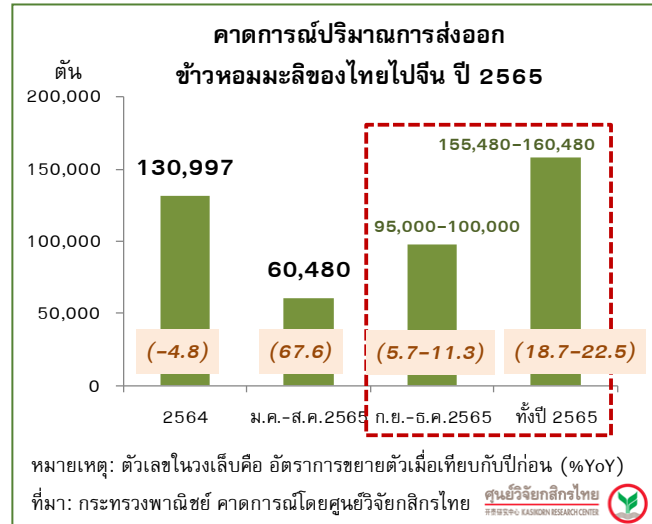
ไทยน่าจะได้อานิสงส์ในการส่งออกข้าวไปจีนโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ หากน้ำท่วมในไทยไม่รุนแรง ท่ามกลางมาตรการจำกัดการส่งออกข้าวของอินเดีย เหตุการณ์น้ำท่วมรุนแรงในปากีสถาน ปริมาณฝนที่มากในเวียดนาม

¹ จีนเป็นตลาดส่งออกข้าวอันดับที่ 3 ของไทย รองจากสหรัฐฯ และแอฟริกา โดยในปี 2564 ปริมาณการส่งออกข้าวไทยไปจีนคิดเป็นประมาณร้อยละ 10 จากปริมาณส่งออกข้าวทั้งหมดของไทยที่ 6.3 ล้านตัน ขณะที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นสินค้าที่ไทยใช้ในการบริโภคในประเทศเป็นหลัก แม้ว่าจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากในเดือน ก.ย.-ธ.ค.2565 ก็ตาม คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 81.8 ของผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งปี และข้าวสาลีเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าเป็นส่วนใหญ่

- อย่างไรก็ดี **คงต้องจับตาความเสี่ยงของสถานการณ์น้ำท่วมในไทยที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง** เนื่องจากยังไม่สิ้นสุดฤดูฝนและอาจมีพายุเข้ามาเพิ่มเติมได้ ซึ่งหากสถานการณ์น้ำท่วมมีความรุนแรงมากขึ้นและขยายพื้นที่ความเสียหายไปในแหล่งปลูกข้าวเป็นวงกว้างมากขึ้น (ข้าวหอมมะลิปลูกมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ก็อาจกดดันต่อผลผลิตข้าวและอาจทำให้ไทยได้รับอานิสงส์ในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปจีนที่ลดลงได้

- ด้วยเหตุนี้ ภายใต้สมมติฐานที่สถานการณ์น้ำท่วมไม่รุนแรงหรือผลกระทบต่อผลผลิตข้าวไม่ขยายวงกว้าง **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่าในช่วงเดือนก.ย.-ธ.ค.2565 ไทยอาจมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปจีนอยู่ที่ราว 95,000-100,000 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7-11.3 (YoY) และทำให้ภาพรวมทั้งปี 2565 การส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปจีนอาจอยู่ที่ราว 155,480-160,480 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.7-22.5 (YoY)**

- นอกจากข้าวแล้ว ภัยแล้งในจีน คาดว่าจะช่วยหนุนความต้องการข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจีน ซึ่งจะทำให้ไทยก็น่าจะได้รับอานิสงส์ในการส่งออกมันสำปะหลังไปจีนด้วย เนื่องจากมันสำปะหลังเป็นสินค้าทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ แม้ว่าไทยจะไม่ได้ส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพราะยังผลิตได้ไม่พอก็ตาม โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ในช่วงเดือนก.ย.-ธ.ค.2565 ไทยอาจมีปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปจีนอยู่ที่ราว 3.3-3.5 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2-8.4 (YoY)
- ในระยะข้างหน้า การส่งออกข้าวไทยไปจีนอาจเผชิญความท้าทายจากนโยบายของทางการจีนที่เร่งลงทุนด้านการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร โดยเฉพาะการขยายการลงทุนในธุรกิจเกษตรในห่วงโซ่อุปทานอาหารทั่วโลก² เพิ่มเติมจากที่จีนมีการลงทุนขยายการเพาะปลูกไปในพื้นที่เกษตรหลายประเทศและการลงทุนในเทคโนโลยีทางการเกษตร เช่น การพยากรณ์ที่แม่นยำ รวมถึงเส้นทางสายใหม่สำหรับอาหาร ทั้งนี้ แม้การดำเนินการดังกล่าวคงต้องใช้เวลา ทำให้ในระยะสั้นไทยอาจยังได้รับอานิสงส์จากความต้องการข้าวรวมถึงสินค้าเกษตรอื่น ๆ จากจีนอยู่ แต่หากจีนสามารถสร้างความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศได้ดีขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการนำเข้าของจีน และทำให้ไทยอาจได้รับอานิสงส์ในการส่งออกสินค้าเกษตรไปจีนที่ลดลงตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
- ดังนั้น ไทยจึงควรมีการเตรียมความพร้อม เช่น เน้นผลิตสินค้าเกษตรให้เป็นที่ต้องการของตลาดอย่างข้าวพันธุ์นุ่ม รวมถึงการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ซึ่งจะทำให้ไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้มากขึ้น เน้นการผลิตสินค้าคุณภาพอย่างสินค้าออร์แกนิกที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม อีกทั้งควรขยายไปยังตลาดศักยภาพ

² ปัจจุบัน จีนลงทุนในบริษัทเกษตรในฮ่องกง บริษัทผู้ค้าเมล็ดพืชสัญชาติดีดซ์ บริษัทไวน์ของซิลีและฝรั่งเศส บริษัทผู้ผลิตน้ำตาลของออสเตรเลีย ธุรกิจค้าอัญพิชของอังกฤษ เป็นต้น

ใหม่ๆ นอกจากจีน เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เกาหลีใต้ เป็นต้น ขณะที่การพัฒนาสินค้าเกษตรของไทยคงต้องเกาะไปกับเทรนด์ที่หลายประเทศผู้นำเข้าให้ความสำคัญต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้นด้วย เช่น กลุ่มประเทศในยุโรป ที่เริ่มมีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) ในสินค้าเกษตรมากขึ้นทั้ง Water Footprint, Carbon Footprint เป็นต้น

Disclaimers รายงานวิจัยนี้จัดทำโดย บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด (KResearch) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือ ข้อมูลที่เชื่อว่ามีที่น่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้อันตรายประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ตัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์.ย.-ธ.ค.ราวร้อยละ 90 ของผลผลิตข้าวนาปีทั้งปีจะส่งค้ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)